

Leiðbeiningar um útfyllingu á eyðublaði fyrir beiðni um leyfi til setu í óskiptu búi

Mikilvægt er að sá sem óskar leyfis til setu í óskiptu búi kynni sér áður hver eru réttaráhrif setu í óskiptu búi samkvæmt II. kafla erfðalaga nr. 8/1962 um óskipt búi. Rétt er að nefna sérstaklega að sá sem situr í óskiptu búi ber persónulega ábyrgð á skuldbindingum hins látna.

Frágangur á beiðninni

- Mikilvægt er upplýsingar séu ritaðar læsilega inn á eyðublaðið.
- Ef umboðsmaður undirritar beiðnina fyrir einhvers hönd verður skriflegt og vottfest umboð til hans að fylgja beiðninni nema það sé áður afhent sýslumanni.
- Ef upplýsingar komast ekki fyrir í reit á eyðublaðinu má setja þær á blað sem fylgir beiðninni og vísa þá til blaðsins í viðeigandi reit. Þá leið má einnig fara að rita texta leyfisbeiðninnar í heild á auðu blaði í stað þess að nota eyðublað.
- Beiðnina á að afhenda sýslumanninum í umdæminu þar sem sá látni átti síðast skráð lögheimili á þjóðskrá. Æskilegt er að einhver sem er kunnugur málinu fari með beiðnina til sýslumanns, til dæmis einhver erfingja, ef þörf er nánari upplýsinga. Sýslumaður þarf að fara yfir umsókn þegar hún berst og gefur út sérstakt leyfisbréf ef skilyrði eru til að verða við umsókninni. Er því ekki unnt að ganga út frá því að umsókn verði afgreidd meðan beiðið er. Ef beiðni er póstsend eða skilin eftir óafgreidd hjá sýslumanni verður að geta þess hvert leitað verður frekari upplýsinga, ef þeirra er þörf, og hvert á að senda leyfi ef það verður veitt.
- Eins og nánar kemur fram hér á eftir í tengslum við útfyllingu einstaka reita á eyðublaðinu þarf að afhenda með beiðni eintak af erfðaskrá, ef um hana er að ræða, og jafnframt kaupmála sem kann að hafa verið gerður milli þess látna og leyfisbeiðandans. Yfirleitt þarf ekki að afhenda sýslumanni önnur gögn, en um það verða þá veittar ábendingar við móttöku beiðninnar ef þörf krefur.

Útfylling á eyðublaðinu

Hvert beiðninni er beint

Efst á blaðinu er ætlast til að fyllt sé inn í eyðu til hvaða sýslumanns beiðnin er send með því að tiltaka aðsetursstað hans, til dæmis að beiðnin sé send til sýslumannsins í Reykjavík eða sýslumannsins á Akureyri.

Nafn og kennitala umsækjanda

Hér þarf að greina frá fullu nafni maka þess látna sem sækir um leyfið, eins og það er skráð í þjóðskrá. Ef hann ber tvö eða fleiri eiginnöfn skal undirstrika það, sem hann gengur undir, ef það er ekki það fyrsta. Hafi umsækjandi ekki (íslenska) kennitölu skal færa hér fæðingardag.

Giftingardagur

Hér þarf að greina frá þeim degi sem umsækjandinn og sá látni gengu í hjúskap.

Lögheimili og dvalarstaður

Hér þarf að greina frá skráðu heimili umsækjandans í þjóðskrá á þeim tíma sem beiðnin er rituð. Ef umsækjandinn býr ekki í reynd á þeim stað skal greint frá réttu heimilisfangi í reit fyrir dvalarstað, en að öðrum kosti þarf ekki að fylla þann reit út.

Nafn og kennitala þess látna

Greina þarf frá nafni og kennitölu þess látna með sama hætti og er lýst hér á undan varðandi nafn umsækjanda.

Dánardagur

Þessi dagsetning þarf að vera í samræmi við þann dag sem var tilgreindur í dánarvottorði eða öðru opinberu gagni um andlát.

Lögheimili og dvalarstaður

Í reit fyrir lögheimili skal færa heimilisfangið þar sem sá látni átti skráð lögheimili í þjóðskrá á dánardegi. Ef vafi er um skráningu í þjóðskrá verður að leita vissu um þetta áður en gengið er frá beiðninni. Reit fyrir dvalarstað þarf ekki að fylla út ef sá látni bjó á skráðum lögheimilisstað. Að öðrum kosti skal dvalarstaðarins getið.

Upplýsingar um kaupmála og erfðaskrá

Í þessa reiti þarf eingöngu að færa annaðhvort "nei" eða "já", en ef svarið er jákvætt í öðrum eða báðum reitunum verður að láta eintak af viðkomandi skjali eða skjölum fylgja með beiðninni. Ef umsækjandi hefur ekki eintak af skjali undir höndum, en kaupmáli hefur verið skráður eða erfðaskrá staðfest við það sýslumannsembætti, sem umsókninni er beint til, má láta við það sitja að greina frá dagsetningu skjalsins og taka fram að eintak sé varðveitt hjá embættinu. Hafi sé látni einhvern tímann gert erfðaskrá eða kaupmála við umsækjandann verður að geta þess í viðeigandi reit þótt ráðstöfunin hafi síðar verið felld niður. Við slíkar aðstæður verður eftir þörfum að láta frekari skýringar fylgja beiðninni.

Sameiginleg börn og aðrir sameiginlegir niðjar

Hér þarf að greina frá sameiginlegum börnum umsækjandans og þess látna, sem eru á lífi. Sé eitthvert þeirra látið og það lætur eftir sig börn eða aðra afkomendur standa þau börn eða afkomendur til arfs eftir látinn maka umsækjandans og verður þá að geta þeirra hér. Að öðrum kosti þarf ekki að greina frá niðjum þess látna. Um hvert barnanna eða annarra niðja þarf að greina hér frá fullu nafni, kennitölu og heimilisfangi. Rétt er að benda á að hér undir eiga einnig sameiginleg kjörbörn umsækjandans og þess látna og eftir atvikum kjörbarn látins barns þeirra. Á hinn bóginn á ekki að greina hér frá fósturbarni eða barni umsækjandans, sem var ekki barn eða kjörbarn þess látna.

Niðjar þess látna sem eru ekki niðjar umsækjandans

Hér þarf með sama hætti og á undan segir að greina frá börnum þess látna, ef einhver eru, sem eru ekki börn umsækjandans. Hafi eitthvert slíkt barn þess látna fallið frá og látið sjálft eftir sig börn eða aðra afkomendur verður að greina hér frá þeim, en að öðrum kosti þarf ekki að nefna slíka niðja. Ef niðji þess látna, sem er upplýst um í þessum reit, er innan 18 ára aldurs eða hefur verið sviptur lögræði þarf að nafngreina lögráðamann hans. Rétt er að taka fram að kjörbörn þess látna, sem tengjast ekki umsækjandanum, þarf að telja hér.

Dagsetning og undirskrift umsækjanda

Dagsetja þarf beiðnina um leið og umsækjandinn undirritar hana. Ef umboðsmaður ritar undir umsóknina þarf skriflegt umboð til hans að fylgja henni eins og áður var tekið fram.

Undirskriftir til staðfestingar á samþykki fyrir umsókninni

Ekki þarf að leita samþykkis fyrir umsókninni hjá sameiginlegum börnum eða öðrum sameiginlegum afkomendum umsækjandans og þess látna. Ef sá látni lætur hins vegar eftir sig niðja, sem eru ekki niðjar umsækjandans, þarf að afla samþykkis þeirra, ef þeir eru lögráða, eða lögráðamanns fyrir þeirra hönd og verður undirskrift að koma hér fram til staðfestingar á samþykkinu. Slíks samþykkis er þó ekki þörf ef sá látni hefur gert erfðaskrá, þar sem er mælt fyrir um rétt umsækjandans til að sitja í óskiptu búi án tillits til afstöðu slíkra niðja þess látna.

Eignir

Í eyðublaðinu er gert ráð fyrir sundurliðuðum upplýsingum um eignir og þarf að geta um verðgildi þeirra. Þá þarf einnig að taka fram með bókstafsmerkingu í reit yst hægra megin á eyðublaðinu um hverja eign hvort hún tilheyrir umsækjandanum, sem verður þá auðkennd með bókstafnum U, þeim látna, sem verður þá merkt með L, eða þeim báðum í sameiningu, sem verður auðkennt með stafnum S. Að því leyti sem eignir eru skráðar með einhverjum hætti á nafn, til dæmis með þinglýsingu vegna fasteignar, skráningar bifreiðar á ökutækjaskrá eða nafnskráningu verðbréfs, verður að fylgja hér því sem slík skráning segir til um. Um einstaka reiti í þessu sambandi skal eftirfarandi athugað:

Fasteignir: Hér þarf að greina frá fasteignum með sama hætti og er gert í skattframtali og geta um fasteignamatsverð hvorrar þeirra samkvæmt gildandi mati við gerð beiðninnar. Hér þarf einnig að taka með matsverð á leigulóðarréttindum. Ef fasteign er erlendis verður að taka fram staðsetningu hennar og það verðgildi sem hefur verið byggt á í skattframtali.

Innanstokksmunir: Hér þarf ekki að sundurliða muni frekar og má því greina hér í einu lagi frá verðgildi innbúsmuna, málverka, bókasafns o.s.frv. Verðgildi þarf að tilgreina eftir áætlun um líklegt söluverð þessara muna. Ef vafi er um hæfilegt verðmat er rétt að leita nánari upplýsinga hjá sýslumanni um þetta.

Bifreiðir: Í þennan reit þarf að færa upplýsingar um bifreið, eina eða fleiri, með því að taka fram skráningarnúmer, tegund og árgerð. Ætlast er til þess að hér komi fram gangverð bifreiðar, eftir atvikum hvorrar þeirra, þar sem er þá tekið mið af áætluðu söluverði gegn staðgreiðslu.

Bankareikningar: Hér þarf að greina frá hverjum bankareikningi fyrir sig með því að tiltaka heiti banka eða sparissjóðs, tegund reiknings og númer. Fjárhæð innstæðu þarf að koma fram fyrir hvern reikning.

Verðbréf: Í þessum reit þarf að skýra frá verðbréfum, til dæmis hlutabréfum, verðtryggðum spariskírteinum ríkissjóðs, ríkisvixlum, bankaskuldabréfum, húsbrefum, skuldabréfum og inneign í verðbréfasjóðum. Slík verðbréf má tilgreina í beiðninni hvort heldur sem er á nafnverði eða eftir markaðsverði þeirra.

Aðrar eignir: Hér þarf að geta um aðrar eignir sem falla ekki undir áðurgreinda eignaflokka. Hér á til dæmis við að veita upplýsingar ef því er að skipta um eigin atvinnurekstur, þar á meðal eignarhlut í sameignarfélagi, bát, skip eða loftfar, búfénað og vélar og tæki vegna búrekstrar, höfundarétt o.s.frv. Um tilgreiningu á verðgildi slíkra eigna má eftir atvikum leita nánari upplýsinga hjá embætti sýslumanns.

Skuldir

Hér þarf að setja fram sundurliðaðar upplýsingar um skuldir umsækjandans og þess látna, ef um er að ræða, og taka um leið fram heildarfjárhæð hvorrar skuldbindingar að meðtöldum áföllnum vöxtum og verðtryggingu. Með sama hætti og varðandi eignir verður að gera hér greinarmun á skuldum þess látna, umsækjandans og sameiginlegum skuldum með bókstafsmerkingu í reit yst hægra megin. Í þessum efnum verður að miða við það á hverjum skuld hvílir eftir hljóðan skuldbindingar.

Yfirlýsing umsækjandans um lögræði og forræði á búi

Neðst á eyðublaðinu þarf umsækjandi að greina frá því með jákvæðu eða neikvæðu svari hvort hann sá lögráða og hafi forræði á búi sínu. Að lögræði þarf ekki að huga frekar nema umsækjandi hafi verið sviptur því með dómsúrlausn. Umsækjandi hefur forræði á búi sínu ef það hefur ekki verið tekið til gjaldþrotaskipta. Ef neikvætt svar er veitt um annaðhvort þessara atriða verður að gefa nánari skýringar á atvikum að baki því í sérstöku fylgigagni með beiðninni.